

Státní oblastní archiv v Plzni

Státní okresní archiv v Sokolově, se sídlem v Jindřichovicích

Č. EL JAF: 107

Č. AP: 66

O b e c n á š k o l a (n ě m e c k á)

H o r n í S l a v k o v

1941 - 1943

I n v e n t á ř

Mgr. Milada Čermáková
PhDr. Vladimír Vlasák

Jindřichovice 2002

O b s a h

Ú v o d	
I. Vývoj Obecné školy (německé) Horní Slavkov	str. 3
II. Vývoj a dějiny fondu Obecná škola (německá) Horní Slavkov	str. 3
III. Archivní charakteristika fondu	str. 4
IV. Stručný rozbor obsahu fondu	str. 4
Záznam o uspořádání fondu Obecná škola (německá) Horní Slavkov a zpracování jeho inventáře	str. 5
Seznam použitých pramenů a literatury	str. 6
I n v e n t á r n í s e z n a m	
I. Knihy	
A. Evidenční	str. 7

Ú v o d

I. Vývoj Obecné školy (německé) Horní Slavkov

Škola v Horním Slavkově je doložena již od počátku 16. století. Její nejstarší známá budova vznikla patrně společně s výstavbou kostela sv. Jiří v jeho blízkosti vyjadřující těsné sepětí zdejší školy s místní církevní správou.

V období reformace působila ve městě mimo staré německé školy ještě latinská škola, jejímuž řízení věnovala městská správa značnou pozornost a vedla proto v padesátých letech 16. století korespondenci i s významným německým humanistickým pedagogem Filipem Melancthonem. Pro obě školy vydala v roce 1584 městská rada školní řád. S odchodem evangelických duchovních a učitelů z Horního Slavkova po roce 1624 však latinská škola ukončila činnost a ve městě zůstala jen místní německá škola.

Městská škola s působností pro obvod hornoslavkovské fary prošla regulací školské soustavy vyhlášenou císařovnou Marií Terezií v sedmdesátých letech 18. století. V průběhu první poloviny 19. století se ve škole, jež měla chlapecké a dívčí třídy výrazně zvyšoval počet žactva a přibývalo dívčích tříd. Jelikož stará školní budova přestala postupně vyhovovat, došlo ve druhé polovině 19. století k výstavbě dvou nových školních budov ve městě.

Po vydání zákonů, které v letech 1867 až 1869 upravily organizaci školství v rakousko-uherské monarchii, se přetvořila původní škola v Horním Slavkově na obecnou školu s paralelními dívčími i chlapeckými třídami. Již 6. října 1873 se podařilo ve městě otevřít také chlapeckou měšťanskou školu, jež byla od počátku školního roku 1887 - 1888 rozšířena o dívčí třídy.

Od vzniku měšťanské školy měly základní školy v Horním Slavkově společnou správu, jež se v roce 1896 rozdělila podle pohlaví a vytvořily se dvě samostatné školy - chlapecká obecná a měšťanská škola a dívčí obecná a měšťanská škola. Rozdělení správy škol bylo umožněno i existencí dvou školních budov v místě a v jejich rámci se tato správní úprava udržela v Horním Slavkově až do června 1941, kdy došlo ke zrušení správní úpravy v řízení zdejších škol rozdělené podle pohlaví žáků a byly vytvořeny dvě samostatné smíšené školy - obecná a měšťanská. V souvislosti se sjednocováním školské soustavy na území třetí říše pak došlo ještě od počátku školního roku 1942 - 1943 k přejmenování měšťanské školy na hlavní školu.

Samostatná obecná škola ukončila podobně jako ostatní německé školy v pohraničních oblastech svoji činnost roku 1945 v závěru 2. světové války a v souvislosti se zrušením německých škol v Československu v témže roce také zanikla.

II. Vývoj a dějiny fondu Obecná škola (německá) Horní Slavkov

Zachované písemnosti fondu Obecná škola (německá) Horní Slavkov ve své torzovitosti neumožňují detailněji proniknout k otázkám správy písemností původce. S ohledem na vývoj organizace místních základních škol však lze předpokládat, že školní registratury vždy představovaly pevnou součást jejich správy. Je pravděpodobné, že

při reorganizacích správy škol se za kontinuální považoval registrurní celek chlapeckých škol, z něhož se vyčleňovala nová dívčí instituce. Dochované torzo působnosti obecné školy však pochází až ze závěrečného období, kdy obecná škola smíšeného charakteru měla samostatnou vlastní správu.

Trosky registratur škol v Horním Slavkově z období do roku 1945 byly převzaty v roce 1952 do Městského archivu v Lokti a po jeho transformaci na Okresní archiv Sokolov byly tyto písemnosti jako přírůstek č. 35 zahrnuty 19. 10. 1953 mezi fondy nové archivní instituce. Přitom došlo k prvnímu archivnímu vymezení fondu Obecná škola (německá) Horní Slavkov, jež však současné zpracování muselo korigovat.

III. Archivní charakteristika fondu

Fond Obecná škola (německá) Horní Slavkov (č. EL JAF 107) obsahoval po převzetí do Okresního archivu Sokolov v roce 1953 23 knih o celkovém rozsahu 0,17 bm. Při inventárním zpracování bylo zjištěno, že do roku 1941 neexistovala v Horním Slavkově smíšená obecná škola, ale že existovaly školy dvě, dívčí obecná a měšťanská a chlapecká obecná a měšťanská škola. Proto byly knihy náležící těmto školám delimitovány a byly z nich vytvořeny dva samostatné příslušné fondy. Ze 4 třídních výkazů (0,04 bm) byl vytvořen fond Chlapecká obecná a měšťanská škola (německá) Horní Slavkov (č. EL JAF 108) a ze 4 třídních výkazů a kroniky (0,06 bm) byl vytvořen fond Dívčí obecná a měšťanská škola (německá) Horní Slavkov (č. EL JAF 1415). Ve fondu Obecná škola (německá) Horní Slavkov tedy zůstaly pouze třídní výkazy ze dvou školních let 1941 - 1942 a 1942 - 1943.

Fond Obecná škola (německá) Horní Slavkov tvoří po zpracování 14 knih o celkovém rozsahu 0,07 bm.

Žádná z knih nebyla vzhledem ke svému významu zařazena ani do I. ani do II. kategorie. Rozsah i charakter zachovaného torza písemností fondu Obecná škola (německá) Horní Slavkov podmínil i to, že v něm nebyla provedena vnitřní skartace.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Vzhledem k tomu že existence smíšené obecné školy (německé) v Horním Slavkově byla velice krátká a fond obsahuje jen třídní výkazy, nemá žádná za zachovaných knih zvláštní význam.

Záznam o uspořádání fondu
Obecná škola (německá) Horní Slavkov
a zpracování jeho inventáře

Archivní fond Obecná škola (německá) Horní Slavkov uspořádala ve Státním okresním archivu v Sokolově, se sídlem v Jindřichovicích v říjnu 2002 pod metodickým vedením PhDr. Vladimíra Vlasáka, ředitele archivu, archivářka Mgr. Milada Čermáková a tito oba pracovníci zpracovali k tomuto fondu inventář.

Mgr. Milada Čermáková

PhDr. Vladimír Vlasák

Jindřichovice 31. 10. 2002

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny :

Dívčí obecná a měšťanská škola (německá) Horní Slavkov, školní kronika,
1897 - 1920, str. 1 - 7

Archiv města Horní Slavkov, kronika města Horní Slavkov, 1878 - 1945,
(kniha inv. č. 524), str. 71

Literatura :

Heimatskunde des politischen Bezirkes Falkenau, Falkenau 1898
str. 167 - 182, 454 - 455

Prökl Vinzenz : Geschichte der königl. Bergstädte Schlaggenwald und Schönfeld,
Eger 1887, str. 132 - 137

Inventární seznam

Inv. č.: Název:

Čas. rozsah:Č.knihy:

I. K n i h y

A. Evidenční

1	Výkaz docházky a prospěchu žáků v 1. třídě (Klassenausweis für die 1. Klasse) 21 x 29 cm, poloplátěná vazba	1941 - 1942	K 1
2	Výkaz docházky a prospěchu žáků ve 2. třídě (Klassenausweis für die 2. Klasse) 21 x 29 cm, poloplátěná vazba	1941 - 1942	K 2
3	Výkaz docházky a prospěchu žáků ve 3. třídě (Klassenausweis für die 3. Klasse) 21 x 29 cm, poloplátěná vazba	1941 - 1942	K 3
4	Výkaz docházky a prospěchu žáků ve 4. A třídě (Klassenausweis für die 4. A Klasse) 21 x 29 cm, poloplátěná vazba	1941 - 1942	K 4
5	Výkaz docházky a prospěchu žáků ve 4. B třídě (Klassenausweis für die 4. B Klasse) 21 x 29 cm, poloplátěná vazba	1941 - 1942	K 5
6	Výkaz docházky a prospěchu žáků v 5. třídě (Klassenausweis für die 5. Klasse) 21 x 29 cm, poloplátěná vazba	1941 - 1942	K 6
7	Výkaz docházky a prospěchu žáků v 6. třídě (Klassenausweis für die 6. Klasse) 21 x 29 cm, poloplátěná vazba	1941 - 1942	K 7
8	Výkaz docházky a prospěchu žáků v 1. třídě (Klassenausweis für die 1. Klasse) 21 x 29,5 cm, sešit	1942 - 1943	K 8
9	Výkaz docházky a prospěchu žáků ve 2. třídě (Klassenausweis für die 2. Klasse) 21 x 29,5 cm, sešit	1942 - 1943	K 9
10	Výkaz docházky a prospěchu žáků ve 3. třídě (Klassenausweis für die 3. Klasse) 21 x 29,5 cm, sešit	1942 - 1943	K 10
11	Výkaz docházky a prospěchu žáků ve 4. A třídě (Klassenausweis für die 4. A Klasse) 21 x 29,5 cm, sešit	1942 - 1943	K 11
12	Výkaz docházky a prospěchu žáků ve 4. B třídě (Klassenausweis für die 4. B Klasse) 21 x 29,5 cm, sešit	1942 - 1943	K 12

Inv. č.: Název:

Čas. rozsah: Č.knihy:

13	Výkaz docházky a prospěchu žáků v 5. třídě
(Klassenausweis für die 5. Klasse)
21 x 29,5 cm, sešit	1942 - 1943	K 13
14	Výkaz docházky a prospěchu žáků v 6. třídě
(Klassenausweis für die 6. Klasse)
21 x 29,5 cm, sešit	1942 - 1943	K 14

Název fondu: Obecná škola (německá) Horní Slavkov

Časový rozsah fondu: 1941 – 1943

Počet inventárních jednotek: 14

Počet evidenčních jednotek: 14 (14 knih)

Rozsah fondu: 0,07 bm

Stav ke dni: 31. 10. 2002

Fond uspořádal: Mgr. Milada Čermáková

Pomůcku sestavil: Mgr. Milada Čermáková a PhDr. Vladimír Vlasák

Počet stran: 9

Pomůcku schválil: PhDr. Vladimír Vlasák